

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Teze diplomové práce

Zhodnocení přínosů projektu EU

„Odborné praxe pro mladé do 30 let v Praze“

Dominika Králová

© 2015 ČZU v Praze

Zhodnocení přínosů projektu EU „Odborné praxe pro mladé do 30 let v Praze“

Souhrn

Evropská unie podporuje projekty zaměřené na tvorbu pracovních míst pro absolventy základních, středních a vysokých škol. Vzhledem k chybějící praxi jsou absolventi na trhu práce znevýhodněni. Nezaměstnanost absolventů je vážným problémem, neboť opětovné neúspěchy na počátku jejich pracovního života jim nejen snižují sebedůvěru, ale také negativně ovlivňují jejich postoj k budování pracovní kariéry. Nezaměstnanost absolventů zároveň zvyšuje výdaje státního rozpočtu v podobě sociálních dávek a služeb. Diplomová práce hodnotí projekt „Odborné praxe pro mladé do 30 let“, realizovaný v hlavním městě Praha, který je spolufinancován z Evropského sociálního fondu.

Klíčová slova: míra nezaměstnanosti, nezaměstnanost absolventů, trh práce, politika zaměstnanosti, projekt EU, odborné praxe, Evropský sociální fond

Tématem diplomové práce je nezaměstnanost absolventů, kteří tvoří jednu z rizikových skupin na trhu práce. Absolventi nejen, že často obtížně hledají zaměstnání, ale také jsou vystaveni vyššímu riziku ztráty zaměstnání a opakované nezaměstnanosti. Důvodem horšího uplatnění absolventů je především nedostatek praxe a chybějící pracovní návyky.

Cílem diplomové práce je zhodnotit projekt Evropské unie „Odborné praxe pro mladé do 30 let v Praze“ zaměřený na problém uplatnění absolventů základních, středních a vysokých škol na trhu práce v hlavním městě Praha a následný návrh řešení, jak do budoucna projekty tohoto typu zefektivnit.

Diplomová práce je rozdělena na část teoretickou a analytickou. V teoretické části vysvětlujeme základní pojmy a kategorie z oblasti řešené problematiky na základě sběru a studia sekundárních zdrojů dat. Praktická část diplomové práce obsahuje analýzu projektu EU „Odborné praxe pro mladé do 30 let v Praze“ z hlediska jeho cílů, podmínek vstupu a účastníků projektu. Dále je využita metoda empirického zkoumání, založená na analýze výzkumného šetření kvantitativního charakteru. Sběr dat byl realizován pomocí strukturovaného dotazníku vytvořeného v dotazníkovém systému Survio, který autorka s pomocí odborné asistentky Úřadu práce ČR rozeslala e-mailem všem účastníkům projektu, kteří byli do projektu zapojeni do září 2014. Získaná data byla zpracována s využitím statistického programu PASW Statistics 18. Dále byly využity metody analýza dokumentu, syntéza a komparace.

Projekt Evropské unie „Odborné praxe pro mladé do 30 let v Praze“ je důležitý z hlediska uplatnění absolventů na trhu práce. Pomáhá řešit otázku nezaměstnanosti absolventů prostřednictvím dotovaných společensky účelných pracovních míst. Umožňuje absolventům získat potřebnou praxi a usnadňuje jim zařazení do pracovního procesu. Spolu s pozitivy s sebou přináší také negativa, která je třeba eliminovat. Pomocí dotazníkového šetření jsme zjišťovali reálné zkušenosti účastníků projektu, abychom zmapovali a vyhodnotili průběh celé odborné praxe.

Dotazník byl rozeslán celkem 164 účastníkům projektu, přičemž odpovědi jsme získali od 123 účastníků. Dotazník vyplnilo 75 žen a 48 mužů.

Do projektu bylo zapojeno relativně vysoké procento absolventů s délkou evidence na Úřadu práce kratší než 4 měsíce (37 %). Vzhledem k tomu, že do projektu byli zařazováni

přednostně ti nezaměstnaní absolventi, kteří byli evidováni na Úřadu práce více jak 4 měsíce, je toto číslo překvapivé. Vysoký počet absolventů zapojených do projektu a evidovaných na Úřadu práce pouze krátkodobě může mít více důvodů. Mohl být způsoben nízkým počtem dlouhodobě nezaměstnaných absolventů v Praze, nezájmem ze strany děle nezaměstnaných o zprostředkování práce, či nevhodnou nabídkou možných zaměstnání resp. vysokými nároky absolventů.

V rámci projektu byly absolventům nabízeny odborné praxe, jejichž nabídku absolventi hodnotili ze 74 % pozitivně. Byla prokázána souvislost mezi nejvyšším dosaženým vzděláním respondentů a hodnocením nabídky odborných praxí. Negativně nabídku odborných praxí hodnotili z převážné většiny vysokoškolsky vzdělaní respondenti, kteří mají vyšší nároky na zaměstnání. Negativní hodnocení vyplývalo z nedostatku nabídek práce odpovídajících vystudovanému oboru a dále nabídek s nízkým platovým ohodnocením nebo pro respondenty nezajímavých nabídek práce typu operátoři callcentra.

Ve stávajícím zaměstnání získaném prostřednictvím projektu by chtělo pokračovat 84 % respondentů. Zájem pokračovat v současném zaměstnání ve velké míře záležel na zaměstnavateli případně nadřízeném a jeho chování k dotazovaným. Pokud zaměstnavatel dělal rozdíly mezi dotazovanými a ostatními zaměstnanci, ať už zadáváním podřadnějších úkolů, přehlížením nebo nižším platovým ohodnocením, zájem dotazovaných pokračovat v zaměstnání získaném prostřednictvím projektu klesal.

Vzhledem k tomu, že první zaměstnání je pro absolventa zlomovým bodem, je velice důležité, aby získal pozitivní zkušenost. Proto by zaměstnavatelé, kteří se zapojí do projektu, vždy měli být důkladně prověřeni a během odborné praxe důsledně kontrolováni. A to nejen formou předem domluvených monitorovacích schůzek, které jsou snadno zmanipulovatelné, ale především formou náhodných kontrol.

Měly by být zpřísněny podmínky pro zaměstnavatele zapojené do projektu, aby se zamezilo zneužití dotovaného pracovního místa. Z odpovědí respondentů vyplývá, že pokud měli problém se zaměstnavatelem, mohli se obrátit na odborné asistenty Úřadu práce. Ti ovšem měli svázané ruce a jejich jedinou pákou na zaměstnavatele byla domluva, kterou zaměstnavatel mohl, ale nemusel akceptovat.

Dle většiny respondentů projekt splnil svůj cíl. Absolventi získali šanci uplatnit se na trhu práce, často i ve firmách a na pozicích, kam by se bez pomoci projektu nedostali. Prostřednictvím projektu měli možnost získat praxi a mnohdy také stálé zaměstnání.

Přínos projektu na profesní kariéru byl podle odpovědí respondentů hodnocen převážně pozitivně, přičemž 91 % respondentů by se podobného projektu rádo zúčastnilo znovu, pokud by se tato možnost naskytla.

Vzhledem k tomu, že minimální požadovaná délka praxe je dva až tři roky, velkým negativem projektu je, že většina absolventů, která získala zaměstnání prostřednictvím projektu, měla uzavřenu smlouvu na dobu určitou. Přičemž zaměstnavateli byl vyplácen příspěvek na vyhrazení společensky účelných pracovních míst na nejdéle 12 měsíců. Pokud zaměstnavatel chtěl pouze využít pracovní síly bez finančních nákladů, po roce praxe nemusel absolventovi prodloužit smlouvu. Tím by ovšem cíl projektu nebyl naplněn, neboť jednoletá praxe je na trhu práce nedostatečná a cílem projektu bylo pomoci absolventům získat praxi a pokud možno stálé zaměstnání, což s úvazky na dobu určitou zaručeno není.

Ačkoliv prvotním plánem projektu bylo zapojovat hlavně ty zaměstnavatele, kteří vytvoří pracovní místo na dobu neurčitou, z celkového počtu 123 respondentů mělo uzavřeno smlouvu na dobu neurčitou pouze 16 z nich. Tento fakt byl způsoben nízkým zájmem ze strany zaměstnavatelů se do projektu zapojit. Realizátoři projektu tak sice dávali přednost zaměstnavatelům nabízejícím pracovní úvazky na dobu neurčitou, ale těchto zaměstnavatelů nebylo takové množství, aby naplnili kapacitu projektu.

Ze strany realizátorů projektu je třeba se zaměřit prvotně na zaměstnavatele, kteří by měli být ochotni zaměstnávat absolventy bez praxe. V tomto směru by měl pomoci stát, kdy řešením by mohl být podobný systém jako u zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Stát by mohl udělit povinnost zaměstnavatelům zaměstnávat určitý počet absolventů na základě žádosti Úřadu práce, přičemž minimální délka praxe by měla být v rozsahu dvou až tří let. Po dobu trvání praxe by zaměstnavatel dostával příspěvky na absolventa, avšak ne v plné výši měsíčního platu, jak je tomu v případě projektu, ale pouze určitý procentuální podíl, čímž by se předcházelo tomu, aby zaměstnavatelé příspěvky zneužívali.

Dalším možným řešením by mohlo být spojení podpory začínajícím podnikatelům a podpory zaměstnávání absolventů bez praxe. Začínající podnikatelé by získali dotovanou pracovní

sílu, kterou by měli možnost zaučit dle svých představ a absolventi by získali potřebnou praxi.

Pro snazší uplatnění absolventů na trhu práce je třeba sladit spolupráci Úřadu práce se zaměstnavateli, školami a samotnými absolventy. Zaměstnavatelé by měli být stimulováni k tomu, aby chtěli zaměstnávat absolventy jako nadějně a perspektivní zaměstnance. Nedostatek zkušeností by neměl být brán jako nevýhoda, ale naopak jako prostor k tomu, vychovat si zaměstnance dle vlastních požadavků. Vzdělávací systém by měl být zaměřen na získávání praxe, která je pro uplatnění se na trhu práce klíčovým faktorem. Teoretické znalosti nejsou dostačující, neboť absolventa nepřipraví zcela na reálný pracovní život. Praxe pomůže absolventovi přizpůsobit se pracovnímu prostředí, umět se rozhodovat samostatně a především si osvojit pracovní návyky.

Měly by být omezeny počty absolventů oborů, které jsou ohroženy nezaměstnaností. Školy by měly mít na zřeteli uplatnitelnost absolventů a pružně reagovat na potřeby trhu práce. V tomto ohledu je nutná spolupráce škol s Úřadem práce a s Ministerstvem školství ČR, kdy je třeba konzultovat zavádění nových studijních programů a omezování studijních programů stávajících, ve kterých není pro absolventy uplatnění.

Projekt EU „Odborné praxe pro mladé do 30 let v Praze“ přinesl absolventům možnost zapojit se do pracovního procesu a získat tak cenné zkušenosti a praxi. Úskalím projektu jsou především zaměstnavatelé, kteří by měli být organizátory projektu více prověřováni a kontrolováni. Zároveň by měly být stanoveny přísné sankce pro zaměstnavatele, kteří neplní stanovené podmínky projektu, a kteří pouze využívají pracovní síly bez náhrady mzdy.

Také délka trvání projektu a uzavírání smluv pouze na dobu určitou, není vyhovující. Dle požadavků zaměstnavatelů a zkušeností absolventů je třeba se zaměřit na to, aby praxe trvala alespoň dva až tři roky. Praxe trvající méně než dva roky není na trhu práce dostačující.

V rámci celkového hodnocení projektu, z odpovědí jeho účastníků vyplývá, že projekt byl pro ně a pro jejich kariéru přínosný. Z celkového počtu 123 respondentů hodnotilo přínos tohoto projektu kladně 100 respondentů (81 %).

Sama autorka diplomové práce se ocitla v situaci, kdy po dokončení studia nemohla najít uplatnění na trhu práce. Prostřednictvím tohoto projektu získala potřebnou praxi.

Seznam literatury:

Knižní publikace:

BUCHTOVÁ, Božena a kol. *Nezaměstnanost – psychologický, ekonomický a sociální problém*. 1. vydání. Praha: Grada, 2002. 236s. ISBN 80-247-9006-8.

MANKIW, Gregory N. *Zásady ekonomie*. 2000: Praha, Grada Publishing. 764 s. ISBN 80-7169-891-1.

MAREŠ, Petr. *Nezaměstnanost jako sociální problém*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2002. 172 s. ISBN 80-86429-08-3.

PAVLÁK, Miroslav. *Lidské zdroje a fondy EU: Evropský sociální fond jako nástroj spolufinancování projektů v oblasti rozvoje lidských zdrojů*. Praha: ASPI, 2006, 128 s. ISBN 978-80-7357-139-9.

Internetové zdroje:

BURDOVÁ, Jeny a kol. *Uplatnění absolventů škol na trhu práce – 2013* [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-02-12]. ISBN 978-80-7481-031-2.

Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-90&NazevSeo=Uplatneni-absolventu-skol-na-trhu-prace-2013>

ÚLOVEC, Martin. *Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – komparační analýza - 2014. Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce* [online]. Praha, 2014 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z:

<http://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-90&NazevSeo=Potreby-zamestnavatele-a-pripravenost-absolventu->

Global employment trends for youth 2013: a generation at risk. *International Labour Organization* [online]. Geneva: International Labour Office, 2013 [cit. 2015-02-10]. ISBN 978-922-1274-834. Dostupné z: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/documents/publication/wcms_212423.pdf

Long term youth unemployment causes generation's distrust. *International Labour Organization* [online]. 2013 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: http://www.ilo.org/brussels/press/press-releases/WCMS_212981/lang--en/index.htm

Nezaměstnanost absolventů. *Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce* [online]. 2014 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClanekAbsolventi/5-1-04/Nezamestnanost-absolventu/12>

Odborné praxe pro mladé do 30 let v Praze. *Evropský sociální fond v ČR* [online]. 2013 [cit. 2015-02-12]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/projekty/odborne-praxe-pro-mlade-do-30-let-v-praze>